

Notitie

Opdrachtgever: M. Schuimer, Wooncompas
Auteur: S.D. Elzerman
Betreft: Quick scan 't Ronde Sant te Ridderkerk
Projectnummer: 2477
Datum: 12 april 2021
Status: **CONCEPT**

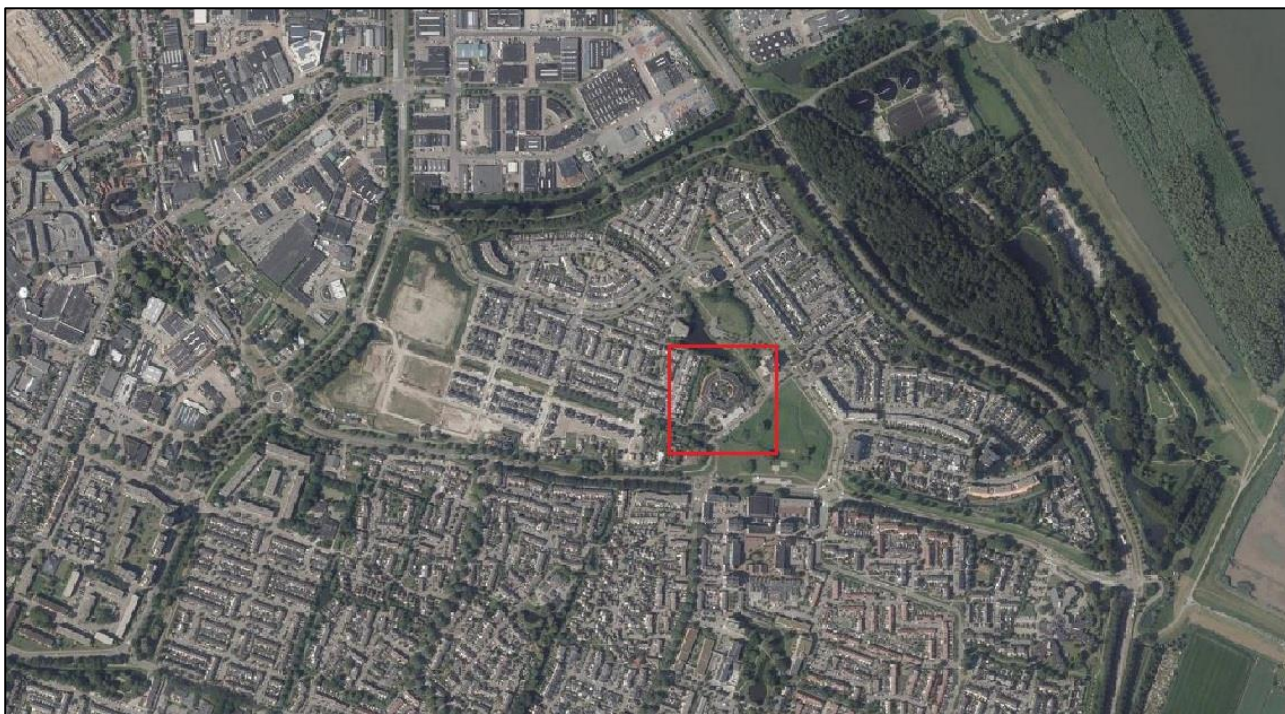
Bureau Stadsnatuur

bezoekadres:
Natuurhistorisch Museum Rotterdam
Westzeedijk 345
3015 AA Rotterdam
telefoon: 010 – 266 04 70
e-mail: info@bureaustadsnatuur.nl
www.bureaustadsnatuur.nl

Inleiding

Zorgorganisatie Stichting Aafje en woningcorporatie Wooncompas hebben een plan ontwikkeld om de woonzorglocatie 't Ronde Sant in Ridderkerk te vernieuwen. Het plan omvat de vervanging van de huidige bebouwing door nieuwe woonzorgeenheden, sociale huurappartementen en een kinderdagverblijf. Voor deze ruimtelijke ontwikkeling dient het bestemmingsplan gewijzigd te worden. Als onderdeel van de bestemmingsplanwijziging is een quick scan voor de Wet natuurbescherming uitgevoerd.

De quick scan vormt een verkennend onderzoek waarbij de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna en (eventuele) effecten op de beschermde soorten in kaart wordt gebracht. Daarnaast wordt gekeken in hoeverre effecten op beschermde natuurgebieden en houtopstanden kunnen optreden. Indien op basis van de quick scan beschermde situaties of effecten daarop niet geheel kunnen worden uitgesloten, kan vervolgonderzoek nodig zijn.

Figuur 1. De ligging van 't Ronde Sant in Ridderkerk is aangegeven met een rood kader (luchtfoto: PDOK).

Methodiek

De flora en fauna quick scan richt zich op de drie aspecten van de Wet natuurbescherming: soortenbescherming, gebiedsbescherming en bescherming houtopstanden.

De quick scan richt zich op de strikt beschermde soorten van de Wet natuurbescherming. Dit zijn de soorten die beschermd worden op basis van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn alsmede landelijke wetgeving (waaronder vogels met jaarrond beschermde nest of vaste verblijfplaats, Ministerie van LNV 2009). Op basis van art. 3.10 is een aantal soorten landelijk beschermd, waarvoor de provincies vrijstellingen kunnen instellen. Dit geldt in Zuid-Holland voor een aantal zoogdieren, amfibieën en planten (Provinciale Staten van Zuid-Holland 2016). Derhalve komen in de volgende tekst de betreffende soorten (o.a. Bruine kikker *Rana temporaria*, Egel *Erinaceus europeus* en Konijn *Oryctolagus cuniculus*) niet aan bod. Vanzelfsprekend geldt voor deze soorten wel de Zorgplicht.

In het kader van de soortenbescherming is een veldinventarisatie in combinatie met een bureauonderzoek uitgevoerd. Het (potentiële) voorkomen van een beschermde plant- of diersoort is hierbij zoveel mogelijk in kaart gebracht. Middels een bureauonderzoek zijn actuele verspreidingsgegevens van beschermde soorten verzameld (o.a. RAVON 2021; FLORON 2021; Sovon Vogelonderzoek Nederland 2018; Creemers & Van Delft 2009). Dit levert een lijst op van beschermde soorten die in de omgeving voorkomen. Deze lijst is verfijnd met de gegevens van de Natuurwaardenkaart van de BAR-organisatie (Elzerman 2015 met aanvullingen 2016-2018). De Natuurwaardenkaart vormt een database waarin alle bekende locaties van beschermde soorten staan. De gemeenten zijn niet vlakdekkend geïnventariseerd, maar de kaart geeft wel inzicht in de aandachtslocaties.

Vervolgens is op 19 maart 2021 een veldinventarisatie uitgevoerd, waarbij gekeken is naar de (mogelijk) aanwezige beschermde soorten en de functie die het plangebied kan vervullen voor deze soorten. De weersomstandigheden waren voldoende gunstig om een betrouwbaar beeld van de situatie te krijgen (bewolgingsgraad 2/8, temperatuur 8°C, wind noordoost 3 Bft.).

In het kader van de gebiedsbescherming (art. 2.1-2.11 uit Wnb) is een bureaustudie uitgevoerd. Hierbij is een analyse gemaakt van de te verwachten externe effecten die kunnen optreden als gevolg van de werkzaamheden en de nieuwe inrichting van het terrein. De analyse heeft zich gericht op effecten op beschermde natuurgebieden van het Europese netwerk Natura 2000 en het Natuurnetwerk Nederland (voormalige Ecologische Hoofdstructuur). Wanneer wezenlijke effecten te verwachten zijn dan kan dit aanleiding zijn voor vervolgonderzoek, zoals het berekenen van de stikstofdepositie.

De bescherming van bossen, bomenlanen en monumentale bomen buiten de bebouwde kom is geregeld in art. 4.1-4.7 uit de Wnb. Voor bomen binnen de bebouwde kom, wat hier aan de orde is, kan een gemeente echter zelf bepalen of hier voorwaarden aan het kappen verbonden zijn. Als de boom op de Groene Kaart van de gemeente Ridderkerk staat dan is een kapvergunning nodig (Gemeente Ridderkerk 2018).

Beschrijving plangebied en ruimtelijke ontwikkeling

Het plangebied ligt centraal in de wijk Het Zand in de gemeente Ridderkerk (Figuur 1). Aan de noordkant grenst het terrein van de woonzorglocatie aan een park. Het is de jongste woonwijk van de gemeente. Het hoofdgebouw van de woonzorglocatie is gebouwd in de jaren negentig met de uitbreiding en bijgebouwen in de 21^e eeuw.

Het plangebied bestaat uit een woonzorglocatie en kinderdagverblijf. Het hoofdgebouw is in een kenmerkende achthoekige vorm gebouwd. Te midden van het ronde gebouw is een binnentuin (Figuur 2). Aan de zuidwestzijde is een uitbouw van het hoofdgebouw. Verder staat aan de zuidkant nog een tijdelijk bijgebouw en een kinderdagverblijf.

Het hoofdgebouw bestaat uit twee woonlagen (begane grond en eerste verdieping) met een plat bitumen dak. De gevels bestaan vrijwel geheel uit bakstenen met op alle zijden ramen. Op de gevels zitten meerdere rijen open stootvoegen (Figuur 11). Langs de Hugo de Grootlaan staat een tijdelijke uitbreiding van twee woonlagen dat opgebouwd is uit Portakabins® (Figuur 5). Het kinderdagverblijf (Figuur 4) staat ook langs de Hugo de Grootlaan. Dit halfronde gebouw van één woonlaag bestaat voor een groot deel uit glas met kunststof raamkozijnen. De zuidwestelijke en noordgevel zijn van bakstenen. Het bitumen dak heeft een flauwe helling.

Figuur 2. Overzicht van de binnentuin te midden van het hoofdgebouw.

Figuur 3. De hoofdingang van de woonzorglocatie 't Ronde Sant.

De binnentuin is geheel ingericht met gecultiveerde planten. Het bestaat voornamelijk uit lage beplanting met verspreid enkele struiken en kleine boompjes. Centraal in de tuin staat een klein paviljoen. In de tuin is geen vijver aanwezig.

Bij de hoofdingang zijn enkele voortuintjes bij woningen (Figuur 3). Aan de westkant van het gebouw is een verharde weg voor de toelevering van goederen. Verder is het hoofdgebouw geheel omgeven door gazon. Een haag van struiken en bomen langs een watergang vormt de westelijke erfscheiding (Figuur 10). Aan de noordzijde grenst het terrein aan een park.

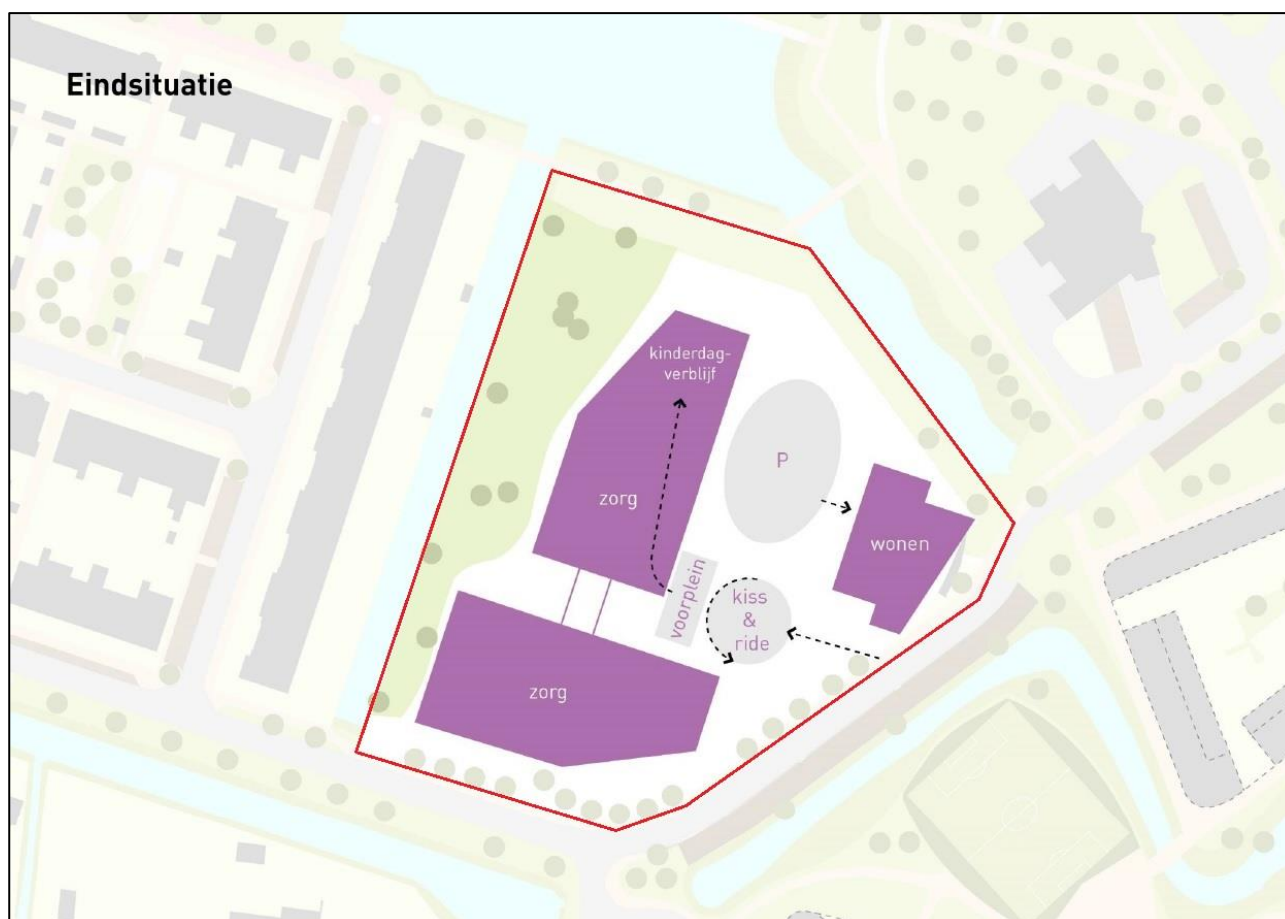
Figuur 4. Het kinderdagverblijf in de noordoosthoek van het plangebied.

Figuur 5. Tijdelijke uitbreidingslocatie van de zorgwoningen.

Het plan voor de nieuwe situatie bestaat uit drie gebouwen (Figuur 6). In het westelijke deel van het plangebied komen twee gebouwen met zorgstudio's die door een overdekte wandelgang met elkaar verbonden worden. De gebouwen krijgen drie en vier woonlagen. In het oostelijke deel van het plangebied staat een appartementengebouw geprojecteerd. Dit gebouw zal uit tien woonlagen bestaan.

Ter vervanging van de huidige binnentuin komt in de nieuwe situatie aan de westzijde van de bebouwing een tuin voor de bewoners. Tussen de huurappartementen en zorglocatie wordt een parkeerterrein aangelegd.

Figuur 6. Schematisch overzicht van de nieuwe inrichting van het plangebied (Rothuizen 2020).

Resultaten

Soortenbescherming

Flora

Het veldbezoek is uitgevoerd aan de start van het voorjaar. Hierdoor waren nog niet alle planten zichtbaar. Daarom is op basis van de inrichting en het gebruik van het plangebied een inschatting gemaakt van de aanwezigheid van beschermde flora.

Het plangebied kent veel groen. De binnentuin is geheel ingericht met gecultiveerde planten (Figuur 2). De tuin wordt regelmatig onderhouden, waardoor wilde planten weinig kans krijgen om zich te vestigen. Rond de bebouwing ligt voornamelijk gazon. Bij de hoofdingang zijn enkele tuintjes ingericht. De erfscheiding aan de westzijde van het plangebied bestaat uit een haag van struiken en bomen, waaronder dwergmispel *Cotonaester spec.*, Klimop *Hedera helix*, Zoete kers *Prunus avium*, berk *Betula spec.* en wilg *Salix spec.* Beschermde soorten stellen hoge eisen aan hun groeiplaats. De inrichting en het intensieve onderhoud van het groen in het plangebied maakt het ongeschikt voor beschermde planten.

Insecten

Beschermde insecten kunnen op basis van het ontbreken aan geschikt habitat worden uitgesloten (De Vlinderstichting 2021a en 2021b, Bos *et al.* 2006).

Weekdieren en vissen

De watergang tussen de woningen van de Stevinstraat en het terrein van de woonzorglocatie wordt niet aangetast bij de toekomstige herinrichting van het plangebied. Hetzelfde geldt voor de vijver in het park ten

noorden van het plangebied. Binnen het plangebied zelf is geen water aanwezig. Daarmee kunnen effecten op de strikt beschermde tweekleppigen en weekdieren van de Habitatrichtlijn, Bataafse stroommossel *Unio crassus* en Platte schijfhoorn *Anisus vorticulus*, worden uitgesloten (Boesveld & Gmelig Meyling 2011). De watergang langs de westrand van het plangebied en de vijver in het park zijn ongeschikt voor beschermde vissen.

Amfibieën

Voor zover bekend komen in Ridderkerk geen strikt beschermde amfibieën voor (Elzerman 2015, Creemers & van Delft 2009). Alleen de algemeen voorkomende amfibieën, zoals Bruine kikker *Rana temporaria*, Gewone pad *Bufo bufo* en Kleine watersalamander *Lissotriton vulgaris*, komen in de gemeente voor. Deze soorten staan op de provinciale vrijstellingslijst (Provinciale Staten van Zuid-Holland 2016). Het is niet uitgesloten dat deze amfibieën voorkomen in de wateren rond het plangebied. Het is mogelijk dat een rondzwervend exemplaar in het plangebied komt. Voor de amfibieën van de provinciale vrijstellingslijst geldt de Zorgplicht.

Reptielen

Inheemse reptielen komen in Ridderkerk niet voor (Elzerman 2015, Creemers & van Delft 2009). Het plangebied is hier ook niet geschikt voor.

Vogels

Het veldbezoek is uitgevoerd in de beginperiode van de broedtijd. Aangezien nog niet alle vogelsoorten aan het broeden waren is een inschatting gemaakt op basis van de inrichting en het gebruik van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn enkele vogels binnen het plangebied waargenomen die hier ook kunnen broeden. In de binnentuin waren een Merel *Turdus merula*, twee Pimpelmezen *Cyanistes caeruleus* en een Vink *Fringilla coelebs* aanwezig. De struiken in de tuin bieden nestgelegenheid voor de Merel, terwijl de Pimpelmezen in één van de nestkastjes kunnen broeden. Onder het dak van het paviljoen was een paartje Turkse tortels *Streptopelia decaocto* met nestbouw bezig (Figuur 7). Een ander nest in aanbouw werd vastgesteld in een berk aan de westrand van het plangebied (Figuur 8). Waarschijnlijk betrof dit ook een duivennest. Verder werden in deze haag nog Winterkoning *Troglodytes troglodytes*, Heggenmus *Prunella modularis*, Koolmees *Parus major* en Ekster *Pica pica* waargenomen. Al deze zangvogels kunnen in het plangebied tot broeden komen. Met name het dichte struweel langs de westrand van het terrein vormt een aantrekkelijke broedplek. Op het water ten noorden van het plangebied zwommen o.a. Wilde eenden *Anas platyrhynchos*. Bij de struiken moet rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat het vrouwtje van deze soort gaat nestelen. De nesten van alle wilde vogels zijn gedurende de broedtijd beschermd (art. 3.1 Wet natuurbescherming).

Figuur 7. Een paartje Turkse tortels was een nest aan het bouwen in het paviljoen.

Figuur 8. Nest in aanbouw in een berk aan de westkant van het plangebied.

Van een selectie aan vogelsoorten is het nest jaarrond beschermd (Ministerie van LNV 2009). Dit betekent dat een ruimtelijke ontwikkeling geen opzettelijk negatief effect mag hebben op het nest en omliggend functioneel groen, ongeacht de tijd van het jaar. De jaarrond beschermde soorten binnen de bebouwde kom zijn

afhankelijk van een gebouw of boom als broedplek. De bomen in het plangebied zijn ongeschikt voor jaarrond beschermde vogels. De bomen zijn te klein, staan op plekken waar veel mensen komen en/of bieden te weinig dekking met hun takkenstructuur. In de wijk Het Zand broeden jaarrond beschermde Huismussen *Passer domesticus* en Gierzwaluw *Apus apus* die gebruikmaken van gebouwen als nestplaats (Elzerman 2015). Tijdens het veldbezoek zijn enkele Huismussen waargenomen in het plangebied. Een mannetje zat kortstondig te zingen in de binnentuin van het hoofdgebouw. Broedgelegenheid biedt het plangebied alleen in de vorm van nestkastjes in de binnentuin. Bij het veldbezoek zijn geen aanwijzingen gevonden dat een nestkast gebruikt worden door Huismussen ondanks dat toen het broedseizoen voor deze soort al in gang was. De gebouwen bieden geen mogelijkheden voor een nest. De gebouwen hebben geen openingen waardoor besloten ruimtes, zoals een dakvlak, bereikt kan worden door een vogel. In de struiken langs de westrand waren meerdere exemplaren aanwezig (Figuur 9). Het dichte struweel biedt veel schuilgelegenheid voor deze vogels (Figuur 10). Vanuit de struiken vlogen ze heen en weer naar de woningen langs de Stevinstraat. Vermoedelijk broeden ze daar onder de dakpannen. De struiken worden gebruikt als gezamenlijke rust- en schuilplaats. Niet alleen het nest, maar ook vaste rustplaatsen zijn jaarrond beschermd (BIJ12 2017). Om het gebiedsgebruik door Huismussen in kaart te brengen is vervolgonderzoek nodig. Voor de overige jaarrond beschermde vogels is het plangebied ongeschikt.

Figuur 9. Man Huismus in de haag aan de westrand van het plangebied.

Figuur 10. De haag aan de westrand van het plangebied vormt een rust- en schuilplek voor Huismussen.

Zoogdieren

Bij het veldbezoek zijn geen zoogdieren waargenomen. De strikt beschermde zoogdieren zijn soorten van de Europese Habitatrichtlijn (art. 3.5 uit Wnb). Van deze soorten is alleen het voorkomen van vleermuizen te verwachten. Alle soorten vleermuizen in Nederland zijn beschermd. De bescherming heeft niet alleen betrekking op de dieren zelf, maar ook op gebiedsfuncties. Het gaat hierbij om verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vaste vliegroutes. Afhankelijk van de soort en tijd van het jaar maken vleermuizen gebruik van bomen of gebouwen om in te verblijven (Limpens *et al.* 1997).

De bomen in het plangebied, die voldoende groot zijn voor een verblijfplaats, zijn visueel geïnspecteerd op potenties. De bomen hadden geen holtes, scheuren of loshangende boomschors waar een vleermuis in/achter kan verblijven. Het hoofdgebouw biedt echter wel potenties voor verblijfplaatsen. In alle gevels zitten op verschillende hoogtes open stootvoegen (Figuur 11). Op basis van de grootte van de stootvoegen en de omgeving (met veel verlichting en verharding) wordt het hoofdgebouw alleen geschikt voor Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* en Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Dit zijn twee algemeen voorkomende soorten in Ridderkerk (Broekhuizen *et al.* 2016, Elzerman 2015). De tijdelijke uitbreidingslocatie en het kinderdagverblijf zijn beiden ongeschikt voor vleermuizen vanwege hun bouwstijl. Beide gebouwen hebben geen openingen in de gevels waardoor vleermuizen toegang hebben tot een besloten binnenruimte. Het plangebied kan door vleermuizen gebruikt worden om te foerageren. Bij eerdere vleermuisonderzoeken in 2017 en 2018 werden foeragerende Gewone dwergvleermuizen boven de watergang aan de westrand van het plangebied waargenomen (Elzerman 2018, Elzerman 2017). Ook boven de plas ten noorden van het plangebied vliegen 's nachts vleermuizen (Elzerman 2015). Door de ruimtelijke ontwikkeling verdwijnt geen

essentieel foerageergebied. In de nieuwe situatie wordt weer een tuin aangelegd. Daarnaast zijn in de omgeving voldoende geschikte foerageermogelijkheden om het verlies van het plangebied op te vangen. De watergang langs de Hugo de Grootlaan vormt een onderdeel van een vaste vliegroute van Gewone dwergvleermuizen (Elzerman 2017). Het plangebied heeft daar geen rol in, maar bij de nieuwe inrichting moet hier wel rekening mee gehouden worden. Met name verlichting kan een verstrend effect hebben op de vliegroute.

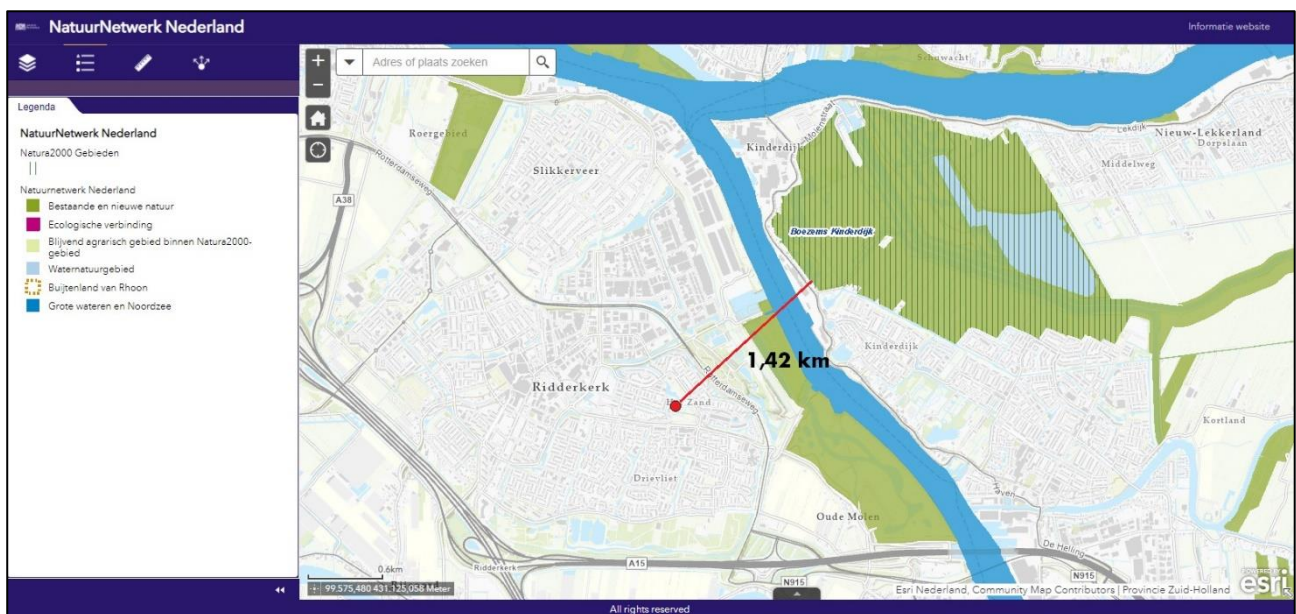
Figuur 11. Open stootvoegen bieden kleine vleermuissoorten toegang tot de spouwruijnte in de gevels.

De overige zoogdieren in Nederland vallen onder de bescherming van art. 3.10 uit de Wet natuurbescherming. In Zuid-Holland zijn de meeste van deze soorten vrijgesteld van een ontheffingsplicht (Provinciale Staten van Zuid-Holland 2016). De Steenmarter *Martes foina* valt niet onder die vrijstelling. Dit zoogdier komt sinds een paar jaar ook voor in Ridderkerk en verblijft vaak in gebouwen. De drie gebouwen zijn echter geheel afgesloten. Er zijn geen openingen waardoor het dier binnen kan komen. Rondom de bebouwing kunnen zoogdieren als Egel, Konijn en muizensoorten voorkomen. De struiken aan de westrand bieden schuilplekken voor deze dieren. Op het gras kunnen ze foerageren. De binnentuin is geheel omgeven door bebouwing, waardoor het is afgesloten voor deze zoogdieren. Vanwege hun provinciale vrijstelling geldt voor deze zoogdieren alleen de Zorgplicht.

Gebiedsbescherming

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een beschermd natuurgebied. De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Boezems van Kinderdijk) is groot (ca. 1,4 kilometer) en de ontwikkeling dermate kleinschalig dat een direct negatief effect op dit natuurgebied redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Bij de

ruimtelijke ontwikkeling komt stikstofoxide (NO_x) vrij. Een te hoge concentratie aan stikstofoxide in de natuur kan tot negatieve effecten leiden. Daarom is wettelijk vastgelegd dat de landelijke stikstofuitstoot gereduceerd moet worden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied dat gevoelig is voor stikstofdepositie (neerslag van stikstof in het gebied), is de Biesbosch. De afstand tot het natuurgebied (ca. 12 kilometer ten oosten van het plangebied) is zeer groot en de ruimtelijke ontwikkeling kleinschalig. De stikstofdepositie op dit gebied zal beperkt zijn, maar de huidige drempelwaarde was ten tijde van deze quick scan 0,00 mol N/ha/jaar (BUJ2 2021). Dit betekent dat elke uitstoot getoetst moet worden. Indien de depositie per hexagoon onder de kritische depositiewaarde van het gebied blijft dan is geen ontheffing nodig. Mocht de depositiewaarde boven deze grens komen dan zijn maatregelen nodig om de stikstofuitstoot te voorkomen of te compenseren. De stikstofdepositie kan worden berekend met behulp van het AERIUS-rekenmodel. Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De dichtstbijzijnde onderdelen zijn de Crezéepolder en de Gorzen op meer dan 300 meter afstand (Figuur 12). Een wezenlijk effect op het NNN kan worden uitgesloten.

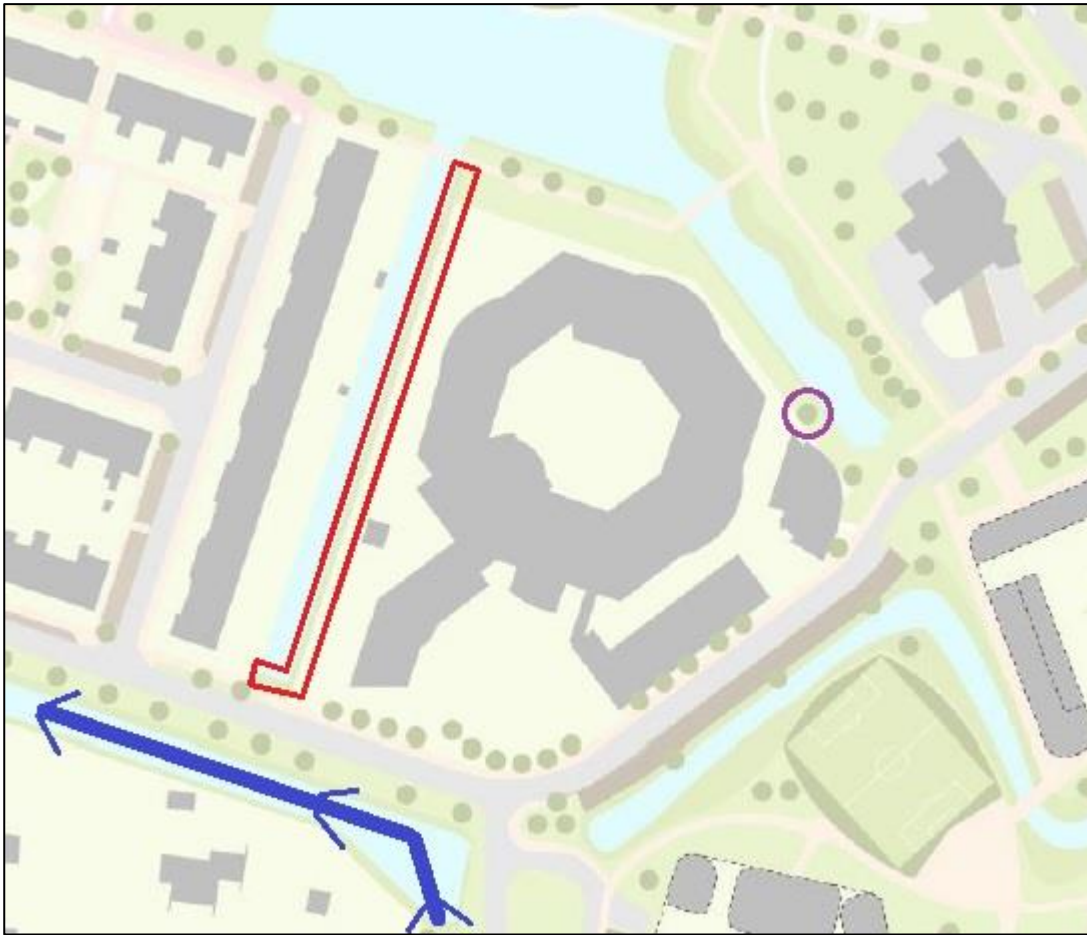

Figuur 12. De ligging van het plangebied (rode vierkant) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (afstand aangegeven met rode lijn) en delen van het Natuurnetwerk Nederland (gearceerde delen) [kaart: provincie Zuid-Holland].

Beschermde houtopstanden

Het plangebied bevindt zich binnen de bebouwde kom. Hiermee vallen de bomen buiten de bescherming van beschermde houtopstanden in de Wet natuurbescherming.

De bomen staan niet op de Groene Kaart van de gemeente aangemerkt als beeldbepalende bomen (Gemeente Ridderkerk 2018). Maar mogelijk valt de grote els wel binnen het groengebied (Figuur 13). Op basis van de Groene Kaart op de website van de gemeente is dat niet met zekerheid te bepalen, omdat hier niet alle individuele bomen op staan. Informeer daarom bij de gemeente of een kapvergunning nodig is.

Figuur 13. Overzicht van beschermde locaties in en rond het plangebied. De jaar rond beschermde rustplaats voor Huismussen is rood omkaderd. De vaste vliegroute van Gewone dwergvleermuizen is aangegeven met een blauwe lijn. De els, waar mogelijk een kapvergunning voor nodig is, is aangegeven met een paarse cirkel.

Conclusies

Voor de herontwikkeling van de woonzorglocatie aan het Hugo de Groothof 1 (Figuur 1) in de gemeente Ridderkerk is een quick scan voor de Wet natuurbescherming uitgevoerd. De quick scan, bestaande uit een veldbezoek en bureauonderzoek, vormt een verkennend onderzoek naar te verwachten effecten op beschermde soorten flora en fauna, natuurgebieden en houtopstanden. Dit onderzoek heeft geleid tot de volgende conclusies:

- Het plangebied bestaat uit een achthoekig hoofdgebouw met uitbouw, een tijdelijk gebouw van twee woonlagen en een kinderopvang. Het hoofdgebouw heeft een binnentuin. Verder is bebouwing omgeven door gazon, enkele vrijstaande bomen en een haag langs de westrand van het terrein.
- Het plangebied biedt leefgebied voor de jaar rond beschermde Huismus. De haag langs de westrand van het plangebied vormt een rustplek voor de soort (Figuur 13). De mussen in de haag vlogen heen en weer naar de woningen bij de Stevinstraat, waar ze waarschijnlijk onder de dakpannen broeden. In de binnentuin van het hoofdgebouw hangen nestkastjes voor mezen, maar die kunnen ook gebruikt worden door een Huismus. Om een beter beeld te krijgen van het gebiedsgebruik wordt geadviseerd om vervolgonderzoek naar de Huismus te doen.
- In de struiken en bomen binnen het plangebied kunnen vogels broeden. Tijdens het veldbezoek zijn nesten van een Turkse tortel (paviljoen binnentuin hoofdgebouw; Figuur 7) en nest in aanbouw van een soort duif (haag aan westrand plangebied; Figuur 8) vastgesteld, maar waren meer vogels

aanwezig die hier kunnen broeden. Alle broedende vogels en hun nesten zijn beschermd gedurende de broedtijd (art. 3.1 uit Wnb).

- Het hoofdgebouw biedt mogelijkheden voor een verblijfplaats van een vleermuis. In alle gevels zitten op meerdere hoogtes open stootvoegen. Indien de spouwmuren een open ruimte bevatten dan kunnen hier vleermuizen in verblijven. Deze verblijfplaatsen zijn beschermd door de Wet natuurbescherming. In dit geval is het alleen geschikt voor Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis.
- In het verleden is een vaste vliegroute van Gewone dwergvleermuizen over de watergang langs de Hugo de Grootlaan vastgesteld (Figuur 13). De toekomstige inrichting van het plangebied mag geen negatief effect hebben op deze vliegroute, zoals uitstraling van verlichting naar de watergang.
- In de wateren rondom het plangebied leven algemene amfibieën en het groen binnen het plangebied kan gebruikt worden door zoogdieren om te foerageren. Het gaat om 'overige beschermde soorten' (art. 3.10 uit Wnb) waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt (Provinciale Staten van Zuid-Holland 2016). Bij de werkzaamheden moet wel voorkomen dat deze dieren getroffen worden in verband met de Zorgplicht.
- De overige beschermde soorten kunnen op basis van de biotoop en/of verspreiding redelijkerwijs worden uitgesloten.
- De afstand tot de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland is dermate groot (Figuur 12) dat een effect op deze gebieden redelijkerwijs uitgesloten kan worden.
- Om de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de omgeving te bepalen is een berekening met het AERIUS-rekenmodel nodig.
- Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom. De wetsartikelen uit de Wnb met betrekking tot beschermde houtopstanden zijn niet van toepassing.
- De boom aan de oostrand van het plangebied (Figuur 13) staat mogelijk in een groengebied waar een kapvergunning voor nodig is. De Groene Kaart op de website van de gemeente Ridderkerk biedt te weinig details om hier uitsluitsel over te krijgen. Informeer bij de gemeente of deze boom inderdaad in het groengebied staat en of hiervoor een kapvergunning nodig is.

Vervolgstappen en aanbevelingen

Nader onderzoek naar aanwezigheid verblijfplaatsen van vleermuizen

De aanwezigheid van verblijfplaatsen in de spouwmuren van het hoofdgebouw kon niet worden uitgesloten. Ten eerste, dient onderzocht te worden of de spouwmuren open ruimte bevatten of dat ze gevuld zijn met isolatiemateriaal. Indien de spouwmuren niet opgevuld zijn dan kunnen vleermuizen hierin verblijven. Het gaat dan om verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis.

Het vleermuisonderzoek moet uitgevoerd worden conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol (GaN, Zoogdiervereniging & NGB 2021). Indien één of meerdere verblijfplaatsen worden vastgesteld dan is een ontheffing op de Wet natuurbescherming nodig voor de ruimtelijke ontwikkeling. Wanneer verblijfplaatsen op basis van het vleermuisonderzoek uitgesloten kunnen worden dan kunnen de werkzaamheden zonder ontheffing plaatsvinden.

Vervolgonderzoek gebiedsgebruik door Huismus

Bij het veldbezoek waren meerdere Huismussen aanwezig in de haag langs de westrand van het plangebied en zat een mannetje kortstondig te zingen in de binnentuin. Waarschijnlijk bevinden zich nestlocaties bij de Stevinstraat, maar in de binnentuin hangen ook geschikte nestkasten. Om een goed beeld te krijgen van het gebiedsgebruik door Huismussen is vervolgonderzoek nodig. Het onderzoek dient volgens de richtlijnen van het Kennisdocument (BIJ12 2017) uitgevoerd te worden. Hierbij moet onderzocht worden welke alternatieven in de omgeving kunnen dienen als gezamenlijke rust- en slaapplek indien de haag verwijderd wordt. Daarnaast moeten de nestkasten onderzocht worden op broedende Huismussen. Indien geen of onvoldoende alternatieven voor de haag aanwezig zijn dan moet een ontheffing aangevraagd worden.

Bereken de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden met behulp van het AERIUS-rekenmodel

Bij de ruimtelijke ontwikkeling komt stikstofoxide vrij. De depositie op Natura 2000-gebieden, die gevoelig zijn voor stikstofoxide, mag niet boven de kritische depositiewaarde komen. Aan de hand van het AERIUS-rekenmodel dient de stikstofdepositie van de ruimtelijke ontwikkeling berekend te worden. De resultaten kunnen leiden tot een aanpassing van de werkwijze om uitstoot te voorkomen of te verminderen. Indien dit niet of onvoldoende mogelijk is dan is een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor het aspect stikstof nodig.

Informeer bij de gemeente voor de noodzaak van een kapvergunning voor de els

De els aan de oostkant van het plangebied (Figuur 13) lijkt op basis van de Groene Kaart van de gemeente Ridderkerk (2018) binnen het groengebied te staan. Daarmee is mogelijk een kapvergunning verplicht. Informeer bij de gemeente of dit inderdaad het geval is.

Houd rekening met broedvogels

In de bomen en struiken kunnen vogels broeden. Controleer voorafgaand aan de start van de werkzaamheden op aanwezigheid van bewoonde nesten. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen dan mogen de werkzaamheden, die verstrend kunnen zijn, pas uitgevoerd worden op het moment dat het nest op natuurlijke wijze verlaten is. Daarom wordt aangeraden buiten het broedseizoen te werken. Het broedseizoen loopt globaal van maart tot en met juli, maar is geen wettelijk vastgestelde periode. Het hangt af van de nestbouw en het moment van broeden.

Algemene Zorgplicht (art. 1.11 uit Wnb)

Vanuit de gedachte van de zorgplicht moet onnodige schade aan planten en dieren voorkomen worden. Bij de werkzaamheden moet rekening gehouden met de kans dat een zoogdier of amfibie in het plangebied loopt. Wanneer een amfibie of zoogdier wordt aangetroffen bij de werkzaamheden dan moet deze de kans krijgen om het werkterrein te verlaten. Indien dit niet mogelijk is dan moet het dier voorzichtig verplaatst worden naar een geschikte plek in de omgeving en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Houd rekening met vaste vliegroute van vleermuizen bij nieuwbouw

Langs de Hugo de Grootlaan ligt een vaste vliegroute van Gewone dwergvleermuizen. Deze gebiedsfunctie is beschermd door de Wet natuurbescherming. Bij de toekomstige inrichting van het plangebied moet hiermee rekening gehouden worden. De nieuwbouw mag geen negatief effect hebben op deze vliegroute, zoals felle verlichting die uitstraalt naar de vliegroute. Indien een negatief effect niet te voorkomen is dan is een ontheffing op de Wet natuurbescherming nodig.

Natuurinclusief bouwen

In de presentatie van de toekomstige inrichting van het plangebied wordt veel aandacht besteed aan duurzaamheid. Het gaat hierbij met name om tot een circulaire bouw te komen. In het kader van duurzaamheid kan echter ook gedacht worden aan natuurinclusief bouwen. De gemeente Ridderkerk heeft dit als één van de doelstellingen opgenomen in de Groenvisie (Gemeente Ridderkerk 2020). Bij natuurinclusief bouwen wordt vanaf de ontwerpfase gekeken naar mogelijkheden om meerwaarde te creëren voor de biodiversiteit (Vink, Vollaard & de Zwarte 2017). Dit kan bijvoorbeeld door het creëren van nest- en verblijfplaatsen, maar ook door bij de inrichting van de tuin te kijken naar ecologische verbindingen met de omgeving. Door bij de keuze in beplanting ook te kijken naar de biodiversiteit in de omgeving kan een grotere meerwaarde voor de insecten en andere dieren bereikt worden. Dergelijke maatregelen zijn geen wettelijke verplichting, maar dragen bij aan een vergroting van de biodiversiteit. De aanwezigheid van planten en dieren in de woonomgeving vergroten het woongenot en hebben een positief effect op de gezondheid (Cox *et al.* 2017).

Literatuur

- BIJ12. 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12. 2021. Handreiking Voortoets Stikstof. Versie: februari 2021. BIJ12, Utrecht.
- Boesveld, A. & A. Gmelig Meyling. 2011. Biotoopvoorkeuren van de Platte schijffhoren *Anisus vorticulus*. Zoekbeeld 2011(1): 10-14.
- Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay, C. van, Wynhoff, I. & De Vlinderstichting. 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming – Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys. 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Naturalis, Leiden.
- Cox, D.T.C., Shanahan, D.F., Hudson, H.L., Plummer, K.E., Siriwardena, G.M., Fuller, R.A., Anderson, K., Hancock, S. en K.J. Gaston. 2017. Doses of Neighborhood Nature: The Benefits for Mental Health of Living with Nature. *BioScience*. 67(2): pp. 147-155.
- Creemers, R. & Delft, J. van. (redactie). 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna deel 9. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- De Vlinderstichting. 2021a. NDFF Verspreidingsatlas dagvlinders. Verkregen via <https://www.verspreidingsatlas.nl/dagvlinders>, geraadpleegd op 29 maart 2021. Nationale Databank Flora en Fauna, Nijmegen.
- De Vlinderstichting. 2021b. NDFF Verspreidingsatlas libellen. Verkregen via <https://www.verspreidingsatlas.nl/libellen>, geraadpleegd op 29 maart 2021. Nationale Databank Flora en Fauna, Nijmegen.
- Elzerman, S.D. 2014. Onderzoek naar beschermde flora en fauna bij verschillende gebouwen in Ridderkerk. Rapport nr. 2014-05 (versie 2.0). Elzerman Ecologisch Advies, Maasdam.
- Elzerman, S.D. 2015. Natuurwaardenkaart Albrandswaard en Barendrecht. Rapportnr. 2015-01. Elzerman Ecologisch Advies, Maasdam.
- Elzerman, S.D. 2017. Flora en fauna onderzoek watergang langs voormalige Hak-terrein in 't Zand Ridderkerk. Rapport nr. 2017-N19. Elzerman Ecologisch Advies, Maasdam.
- Elzerman, S.D. 2018. Vleermuisonderzoek 'Driehoek' Het Zand te Ridderkerk. Rapport nr. 2018-N43. Elzerman Ecologisch Advies, Maasdam.
- FLORON. 2021. NDFF Verspreidingsatlas planten. Verkregen via <https://www.verspreidingsatlas.nl/planten>, geraadpleegd op 29 maart 2021. Nationale Databank Flora en Fauna, Nijmegen.
- GaN, Zoogdierverseniging & NGB. 2021. Vleermuisprotocol 2021. Versie januari 2021. Gegevensautoriteit Natuur/Zoogdierverseniging/Netwerk Groene Bureaus, Nijmegen/Nijmegen/Odijk.
- Gemeente Ridderkerk. 2018. Groene Kaart. Verkregen via <https://www.ridderkerk.nl/boom-kappen>, geraadpleegd op 7 april 2021. Gemeente Ridderkerk, Ridderkerk.
- Gemeente Ridderkerk. 2020. Groen is onze toekomst – Integrale visie per wijk op groen in de openbare ruimte. Vastgesteld in juli 2020. Gemeente Ridderkerk.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep (Dienst Regelingen, brief 26 augustus 2009, kenmerk ffw2009.corr.046) te downloaden van de website van het Ministerie van EL&I.
- Provinciale Staten van Zuid-Holland. 2016. Besluit van Provinciale Staten van Zuid-Holland van 9 November 2016, tot de vaststelling van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland, met nummer 6949. Provinciaal Blad nr. 6788, 20 december 2016. Provincie Zuid-Holland, Den Haag.
- RAVON. 2021. NDFF Verspreidingsatlas amfibieën. Verkregen via <https://www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen>, geraadpleegd op 29 maart 2021. Nationale Databank Flora en Fauna, Nijmegen.
- Rothuizen. 2021. Nieuwbouw 't Ronde Sant Ridderkerk. Visiepresentatie 31 januari 2021. Rothuizen, Middelburg/Breda.
- Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2018. Vogelatlas van Nederland. Broedvogels; wintervogels en 40 jaar verandering. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

Vink, J., Vollaard, J. & N. de Zwarte. 2017. Stadsnatuur maken/Making Urban Nature. Nai010 uitgevers, Rotterdam.

© Bureau Stadsnatuur | Westzeedijk 345 | 3015 AA Rotterdam

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

bSR kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

Bijlage – Wettelijk kader

1. Inleiding

De Wet Natuurbescherming is per 1 januari 2017 van kracht en vervangt de Flora- en faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998. De informatie hieronder vat de belangrijkste feiten samen met betrekking tot de bescherming van soorten via de Wet natuurbescherming, en is gericht op personen en instanties die te maken krijgen met de wet in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, beheer en onderhoud. Uitvoering van de wet valt onder de verantwoordelijkheid van de provincies, met uitzondering van grote infrastructurele projecten aan onder meer waterwegen; daarbij blijft de Rijksoverheid het bevoegd gezag. De inhoud van deze samenvatting betreft in eerste instantie de algemeen geldende verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming en in tweede instantie de Zuid-Hollandse context waarin deze verbodsbepalingen moeten worden toegepast. De aanvullende regelgeving rond bescherming van soorten in Natura 2000-gebieden wordt hier slechts kort besproken.

2. Doel van de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming beschermt de van nature in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren en natuurgebieden.

3. Beschermingsregimes soorten

In de Wet natuurbescherming zijn drie categorieën soorten onderscheiden met een eigen beschermingsregime en daaraan gekoppelde verbodsbepalingen: vogels, habitatrichtlijnsoorten en overige soorten. Een soort kan niet onder meer dan één van deze regimes vallen. Vogels vallen per definitie onder het regime van de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn betreffen Europese beschermingsregimes waar met de verbodsbepalingen artikel 3.1 en 3.5 in de Wet natuurbescherming in Nederland invulling aan wordt gegeven. Het regime 'andere soorten', artikel 3.10, heeft betrekking op soorten die alleen vallen onder een nationaal beschermingsregime; deze soorten zijn niet vermeld in de Europese richtlijnen. De drie beschermingsregimes met hun verbodsbepalingen zijn hieronder weergegeven.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel B, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8 (bepalingen dat ontheffing of vrijstelling kan worden verleend, hier niet uitgebreid besproken), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel B, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de Bosmuis, de Huisspitsmuis en de Veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

4. Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

De provinciale verordening bevat onder andere regels voor faunabeheereenheden en diverse vrijstellingen voor het bestrijden van schade en het uitvoeren van werkzaamheden. Ook is in de verordening opgenomen voor welke soorten een vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming (zie de soortenlijst verderop onder 'Beschermdere andere soorten in Zuid-Holland (artikel 3.10)'). Voor de verordening, zie: <http://bit.ly/2n5cKWP>

5. Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

In de provinciale beleidsregel staan onderwerpen als het verlenen van tegemoetkomingen in de faunaschade en de vergunningverlening voor Natura 2000-gebieden in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof. Voor de beleidsregel, zie: <http://bit.ly/2ml3pMk>

6. Vogelsoorten met een (potentieel) ongunstige staat van instandhouding in Zuid-Holland (artikel 3.1)

Naar aanleiding van artikel 3.1 lid 5 heeft Bureau Stadsnatuur een lijst opgesteld van vogelsoorten waarbij verstoring van wezenlijke invloed kan zijn op de staat van instandhouding in Zuid-Holland. Het betreft soorten die als broedvogel in de provincie voorkomen en waarvoor onder de Flora- en faunawet reeds een jaarronde bescherming van nestlocaties en vaste rustplaatsen gold (de onder de Flora- en faunawet als 'categorie 1 t/m

4' gekwalificeerde soorten), aangevuld met soorten die op basis van actuele gegevens van Sovon een ongunstige staat van instandhouding kennen (de voorheen als 'categorie 5' gekwalificeerde soorten met een negatieve populatietrend en/of een kleine, kwetsbare populatie) en waarvoor derhalve gemitigeerd of gecompenseerd zou moeten worden in geval van conflicterende ruimtelijke ontwikkeling en beheer.

Deze lijst is niet uitputtend en kan naar aanleiding van ontwikkelingen in de toekomst worden gewijzigd op basis van ecologisch zwaarwegende omstandigheden, zoals veranderingen in populatie-omvang of areaal van een soort. Het effect van de ingreep op de instandhouding van de soort is uiteindelijk leidend in de afweging of sprake is van een beschermde (en daarmee ontheffingsplichtige) situatie. Het gaat om de volgende 85 soorten:

Appelvink	Groene specht	Krooneend	Roerdomp	Tureluur
Baardmannetje	Grote gele kwikstaart	Kwak	Roek	Veldleeuwerik
Blauwe reiger	Grote karekiet	Kwartelkoning	Scholekster	Velduil
Boerenzwaluw	Grote mantelmeeuw	Kleine zilverreiger	Slechtvalk	Visdief
Bontbekplevier	Grutto	Lepelaar	Slobeend	Waterral
Boomvalk	Havik	Matkop	Snor	Watersnip
Bosuil	Huisbus	Middelste zaagbek	Sperwer	Wielewaal
Bruine kiekendief	Huiszwaluw	Noordse stern	Spotvogel	Wilde eend
Buizerd	Grote zilverreiger	Nachtegaal	Spreeuw	Wintertaling
Dwergstern	Ijsvogel	Oeverzwaluw	Sprinkhaanzanger	Woudaap
Eider	Kerkuil	Ooievaar	Steenuil	Wulp
Gele Kwikstaart	Kievit	Patrijs	Steltkluit	Zomertaling
Gierzwaluw	Kleine bonte specht	Porseleinhoen	Stormmeeuw	Zomertortel
Goudvink	Kleine plevier	Purperreiger	Strandplevier	Zilvermeeuw
Graspieper	Kluis	Raaf	Tafeleend	Zwarte roodstaart
Grauwe Klauwier	Kneu	Ransuil	Tapuit	Zwarte stern
Grauwe vliegenvanger	Koekoek	Ringmus	Torenvalk	Zwartkopmeeuw

7. Beschermde habitatrichtlijnsoorten in Zuid-Holland (artikel 3.5)

Soorten uitsluitend vermeld in Bijlage II – Beschermingsregime artikel 3.5 alleen van toepassing in Natura 2000-gebieden.

De volgende 2 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen uitsluitend in voor deze soorten aangewezen Natura 2000-gebieden onder het beschermingsregime artikel 3.5:

Nauwe korfslak	Zeggekorfslak
----------------	---------------

Soorten vermeld in Bijlage IV – Beschermingsregime artikel 3.5 van toepassing.

De volgende 39 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen onder het beschermingsregime artikel 3.5:

Groenknolorchis	Boomkikker	Otter	Meervleermuis	Dwergvinvis
Platte schijfhoren	Heikikker	Bosvleermuis	Rosse vleermuis	Gewone dolfin
Bataafse stroommossel	Kamsalamander	Franjestaart	Ruige dwergvleermuis	Gewone vinvis
Gevlekte witsnuitlibel	Poelkikker	Gewone baardvleermuis	Tweekleurige vleermuis	Griend
Groene glazenmaker	Rugstreeppad	Gewone dwergvleermuis	Vale vleermuis	Potvis
Rivierrombout	Zandhagedis	Gewone grootoorvleermuis	Watervleermuis	Tuimelaar
Houting	Bever	Kleine dwergvleermuis	Bruinvis	Witsnuitdolfijn
Steur	Noordse woelmuis	Laatvlieger	Bultrug	

8. Beschermde andere soorten in Zuid-Holland (artikel 3.10)

De volgende 35 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen onder het beschermingsregime artikel 3.10 (NB: betreft uitsluitend als 'wild' gekwalificeerde plantensoorten; bron: verspreidingsatlas.nl):

Blaasvaren	Grote leeuwenklauw	Stofzaad	Grote modderkruiper	Grijze zeehond
Bokkenorchis	Karhuizer anjer	Schubvaren	Kwabaal	Steenmarter
Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Smalle raai	Ringslang	Waterspitsmuis

Brede wolfsmelk	Knolspirea	Stijve wolfsmelk	Boommarter
Bruinrode wespenorchis	Moerasgamander	Tengere veldmuur	Damhert
Dreps	Naakte lathyrus	Wolfskers	Das
Echte gamander	Rozenkransje	Aardbeivlinder	Eekhoorn
Glad biggenkruid	Ruw pazelzaad	Grote vos	Gewone zeehond

Soorten waarvoor in Zuid-Holland een vrijstelling geldt van beschermingsregime artikel 3.10

In Zuid-Holland is een vrijstelling van de verbodsbepalingen artikel 3.10 van toepassing op de volgende 22 soorten:

Bastaardkikker	Aardmuis	Egel	Konijn	Wezel
Bruine kikker	Bosmuis	Gewone bosspitsmuis	Ree	Woelrat
Gewone pad	Bunzing	Haas	Rosse woelmuis	
Kleine watersalamander	Dwergmuis	Hermelijn	Veldmuis	
Meerkikker	Dwergspitsmuis	Huisspitsmuis	Vos	

9. Geïntroduceerde soorten in Zuid-Holland

Soorten die zich door menselijk toedoen buiten hun natuurlijke areaal hebben gevestigd (geïntroduceerde soorten) vallen in Zuid-Holland niet onder de beschermingsregimes van artikel 3.1, 3.5 of 3.10, tenzij sprake is van een populatie die langer dan 50 jaren achtereen heeft standgehouden in de provincie (mond med. PZH, maart 2017). Voorbeelden in een Zuid-Hollandse context zijn beschermde plantensoorten uitgezaaid vanuit tuinen en Vroedmeesterpad, al dan niet moedwillig geïntroduceerd door terrariumhouders.

Plantensoorten die lokaal zijn geïntroduceerd en als 'niet wild' zijn beschouwd in Zuid-Holland, zijn onder meer:

Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Knollathyrus	Echte gamander	Bergnachtorchis	Wilde Weit
------------------------	------------	--------------	----------------	-----------------	------------

Diersoorten die zijn geïntroduceerd en als 'niet wild' zijn beschouwd in Zuid-Holland, zijn onder meer:

Boomkikker	Muurhagedis	Vroedmeesterpad	Quaggamossel	Aziatische modderkruiper	Blauwband
------------	-------------	-----------------	--------------	--------------------------	-----------

De beschermde status van soorten als Muskusrat (sinds 1975 gedocumenteerd voor de provincie) en Nijlgans (eerste geval in 1967) kan op grond van het bovengeschetste 50 jaar-criterium ter discussie worden gesteld.

10. Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgbeginsel (artikel 1.10 en 1.11) opgenomen: de intrinsieke waarde van soorten is vastgesteld in een doelbepaling en geldt voor alle soorten, los van een beschermingsregime. Het is een algemeen geldende fatsoenseis die erop neerkomt dat redelijkerwijs vermijdbare schade aan en versterking van planten en dieren moet worden voorkomen.

11. Wanneer ontheffing aanvragen?

Wanneer redelijkerwijs kan worden vermoed dat verbodsbepalingen ten gevolge van een voorgenomen activiteit worden overtreden, moet eerst worden bepaald of mitigerende (verzachtende) maatregelen de schade kunnen beperken of tenietdoen zodat het overtreden van het verbod kan worden voorkomen. Wanneer het overtreden van een verbod onvermijdelijk is en er moet worden gecompenseerd voor veroorzaakte schade, dan dient men een ontheffing aan te vragen. Het aanvragen van een ontheffing heeft alleen zin als de functionaliteit van een plangebied voor een beschermde soort voldoende nauwkeurig in beeld is gebracht. Meestal is hier een uitgebreid onderzoek voor nodig waarin rekening wordt gehouden met de seizoensactiviteit van een soort. Dergelijk onderzoek dient aan bepaalde richtlijnen te voldoen op basis waarvan de kwaliteit en volledigheid ervan worden gecontroleerd door de Omgevingsdienst (zie onder). Een randvoorwaarde is daarnaast dat een aanvraag vergezeld dient te gaan van een zogenaamd activiteitenplan. Hierin moet een initiatiefnemer van een potentieel schadelijke handeling het belang van de voorgenomen activiteit onderbouwen en aangeven welke mitigerende en/of compenserende maatregelen ten gunste van de soort(en) in kwestie worden getroffen.

12. Omgevingsvergunning via gemeente

Wanneer er sprake is van een omgevingsvergunning mogen ontheffingen voor beschermde soorten aanhaken. Bij aanhaken moet de gemeente een volledigheidstoets uitvoeren en verzorgt de gemeente de toetsing door de

Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Ten behoeve van een aanvraag zijn een onderzoeksrapport met inventarisatiegegevens en een activiteitenplan noodzakelijk. Met de aanvraag van een omgevingsvergunning is een wettelijke beslistermijn gemoeid van maximaal 26 weken. De gehele aanvraag verloopt via de gemeente. Voor meer informatie, zie: <https://www.omgevingsloket.nl>

13. Losse ontheffing via provincie

Wanneer een ontheffing aangevraagd moet worden waarbij geen omgevingsvergunning nodig is, is de beslistermijn 13 weken met maximaal 7 weken verlenging. De gehele aanvraag verloopt via Omgevingsdienst Haaglanden. De leges bedragen EUR 1800,-. Ten behoeve van een aanvraag zijn een onderzoeksrapport met inventarisatiegegevens en een activiteitenplan noodzakelijk. Voor meer informatie en aanvraagformulieren, zie:

<https://omgevingsdiensthaaglanden.nl/aanvraag-wet-natuurbescherming.html>

14. Gedragcodes

Gedragcodes in het kader van de Wet natuurbescherming worden alleen gemeentelijk of branchebreed opgesteld en dienen te worden goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken. Bestaande gedragcodes die zijn goedgekeurd onder de Flora- en faunawet zijn, indien nog niet verlopen, nog altijd geldig voor de soorten die onder de Wet natuurbescherming onder één van de drie beschermingsregimes vallen. Voor nieuwe beschermde soorten waarvoor geen mitigerende maatregelen zijn vermeld in gedragcodes zal mogelijk een ontheffing noodzakelijk zijn. Voor soorten die niet (meer) onder een strikt beschermingsregime vallen hoeft niet per se te worden gewerkt volgens een goedgekeurde gedragcode. Er moet desalniettemin altijd rekening worden gehouden met de wettelijke zorgplicht.

15. Handhaving

Bij een vermoede overtreding van een verbodsbepaling in de Wet natuurbescherming kan handhaving worden ingeschakeld. In Zuid-Holland is de Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid (OZHZ) hiervoor verantwoordelijk. Voor meer informatie, zie:

<https://www.ozhz.nl/themas/natuur/>

Melding van een vermoede overtreding:

Telefoon: 078-770 85 85 / 0888-333 555

mail: meldingwnb@ozhz.nl

website: <https://www.ozhz.nl/themas/natuur/misstand-schade-of-verstoring-gezien/>

Overige contactgegevens:

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Afdeling Toezicht en Handhaving

Postbus 550

3300 AN Dordrecht